

na topli (ne prevroči) peči posuši; da se lepo posuše, se obernejo jabelka večkrat, posušene pa naberejo na vervco in shranijo na suhem kraju. Tako posušene jabelka terpijo več let, so lepe na videz in dobre za pokus.

Za tem je priporočal zasadbo kosmatega grojzdjiča (Stachelbeere). Drugikrat bomo v posebnem sestavku povedali, kako ravnati z njim.

(Konec sledi.)

Gospodarska skušnja.

(Zoper kurjo piko pomaga ribja mast). Čudno se nam je zdélo, ko smo v časniku „Tauben- und Hühnerzeitung“ unidan to zdravilo brali zoper kurjo piko („Pip“ ali „Zip“ po nemško zavoljo glasú, katero od sebe dajajo bolne pišeta), katero vsaka kuharica pozna in ozdravlja, da ji belo kožo sname z jezika. Po imenovanem časniku izvira ta bolezen edino iz treh ali še več uší na glavi; pomaga se bolni kuretini, da se kaplja ribje masti kane na glavo in dobro vriba; uší je berž konec, putka se ozdravi in nikoli več pike ne dobí. Berž ko gospodinja vidi, da piše začne perute pobešati ali da je le nekoliko meršavo, naj mu poiše uší na glavi, in ravná kakor je bilo gori rečeno. — Tako smo kupili to zdravilsko novico, tako jo tudi prodamo. Čudna se nam zdí — — pa naj se poskusi; tudi mi bomo poskusili.

Poduk *)

za take, kateri niso zdravniki, kako oživljati dozdevno-mertve in pomagati v naglih smertnih nevarnostih.

Kadar kdo dozdevno umerje, naglo v smertno nevarnost pride in v vseh enakih nesrečah, je pred vsem treba:

a) tistega, kterega taka nesreča zadene, previdno prenesti na mesto, kjer je mogoče, poskušnje za oživljenje in otenje složno in popolnoma storiti, in kjer ni sploh znanih ali pa tacih uzrokov, zavoljo kterih je v smertno nevarnost prišel;

b) ob enem urno po zdravnika poslati in mu natanko povedati vse, kar se je zgodilo, da more potrebnih pomočkov sabo vzeti;

c) nesrečnega vseh oblačil, vezil, rut itd. rešiti, ktere njegov život stiskajo.

Kako ravnati s takimi, ktere strela zadene.

1. Da je človeka, kterega mertvega najdemo, strela zadela, spoznamo:

a) če je bilo popred hudo vreme ali če je le enkrat hudo trešilo;

b) če diší obleka nesrečnega ali kraj, v kterem je prebival, po žveplu ali fosforu;

c) če je na životu, na obleki, na stenah stanice ali na kaki drugi reči blizo njega viditi kaka poškodba.

2. Poškodbe života so večidel samo poverhne in sežejo navadno od glave ali trupla do perstov na nogah, viditi je, za perst široka, zamoklo-rudeča proga na koži, iz ktere grejo vejam dreves podobne končne in stranske prožice.

3. Ako je strela zadela koga v stanici ali v kakem drugem zapertem kraju, se morajo urno vrata in okna odpreti, nesrečni pa urno na hladni zrak nesti.

4. Ako ni mogoče, na polji od strele zadetega koj k bližnjim ljudém prenesti, ga je sleči, na zeleno travo položiti, z zelenim listjem ali vejicami pokriti, na-nje pa do obraza frišne persti za dlan visoko nasuti, potem pa nemudoma poskerbeti, da se do bližnje hiše prenese.

5. Tukaj se sleče in položi zložno s podloženo glavo, na glavo se mu pokladajo v merzlo vodo

pomočene rute ali se mu pa glava lahno z merzlo vodo poliva, život se mu povije v pogreto rijuho kakor v plajš, noge pa denejo v mlačno vodo.

6. Da začne zopet sopsti, je ravnati tako-le: Če bi se ne čutilo, da človek diha in da mu žila ali serce treplje, se mu poškopé obraz, gole persi in trebuh z merzlo vodo, in segače se med tem po podplatih ali z zmocenim peresom v nosnicah in v goltancu, toda to se mora prav previdno goditi. Prav dobro je, va-nj sapo vdihniti; zatisnejo se mu zavoljo tega s perstmi nosnice, in usta, ktere se mu morajo poprej osnažiti, potem vdihne kdo z lastnimi ustmi čistega zraka ali lufta va-nj, pa ne presilno, in v tem mu pritiska trebuh z dlanmi previdno in po lahkem proti persam. To se večkrat ponavlja. Najberžeje se pa stori, da začne zopet sopsti in da se mu začne kri zopet pretekati, če mu položimo dlani na sredo trebuha, in zmerno in po lahkem proti persam pritiskamo z majhnimi, navadnemu in mirnemu sopenju enacimi prenehleji, ker mu tako persi lahko stiskamo, in ko odjenjajemo, zopet razprostiramo. Tako naj se dela neprenehoma dalj časa, in sicer tudi še potem, in ravno potem še, kadar začnejo žile in serce bolj in bolj trepati.

7. Po oživljenju napadajo take ljudi večdel medlévce rade. Če pa človek ostane omamljen, otožen ali vertoglav, če se mu še meša, če mu ostane kak ud še mertev, je treba koj poskerbeti, da zdravnik pride pomagat.

8. Zoper opekljine je treba toliko časa merzlo vodo rabiti, da bolečine odjenjajo.

Vse poskušine, od strele ubitega oživiti, se morajo delati več ur.

Pomenki v domačih rečéh.

Slovenska gospôda. *)

Ni lepo odkrivati posmehljivo i brez potrebe nedostatke i slabosti svojega naroda. Pa od jednoga zeló škodljivoga nedostatka našega slovenskoga plemena se mora javno progovoriti — ker je presna potreba. Tú se rana ne odkriva zlomiselnó, da bi se povečala, nego da bi se čutila, vidila, i onda — zacelila. Toti zeló škodljivi nedostatek naš obstoji v tom: da Slovenci slovenske gospôde skoro nič nimamo. K slovenski naši gospôdi moremo po pravici šteti samo naše rodoljube duhovnoga in svetovnoga stanu, naše spisovatelje i rodoljubne slovenske gospode dijake. To je vsa naša slovenska gospôda, — poznamo jih i visoko častimo. Kde su pak slovenske gospé i gospodične, kde ostali slovenski gospódi i gospodiči? Ni jih; premalo poznaju svoj narod, kateri bi jih rad visoko častil; su zanemarili svoj materinski jezik i slovenske navade i običaje i govore i se obnašaju po tudje. Slovenci nečeju biti, ptujci pa nisu; — tak človek ni jež ni žaba! Gospôda zauzima v vsakom narodu najčastnejše mesto. Naša gospôda — ne pravim, da čisto vsa, imamo uže časti vredne izjemke — pa večji del zapusti to častno mesto i se priveša lahkomiselnó tudjinstvu, kakor malovažen privešek. Zato pa ima Slovenec pravu serčnu radost, kadarkoli vidi gospôdu zvestu narodu slo-

*) Dobro vem, da bi bilo smešno, nešto takovoga pisati Čehoslovenom; za naše okolnosti je pa potreba. Iz toga se vidi, kako Slovenci stojimo. Manj znana slova v tom sestavku su: nedostatek = Mangel, javno = öffentlich, nego = ampak temoč, dijak = študent, tudj = ptuj, privešek = Anhängsel, ješče = še, jamačno = gotovo, kerniti = verkrüppeln, bedno ljudinstvo = miserabler Pöbel, životariti = vegetiren, šteta = škoda, uže = že, čto = kaj, zeló = verlo, svetkovina = Feierlichkeit, značaj = karakter, kazališče = teater, zabava, radovanka = veselica, radovati se = sich unterhalten, zanimiv = interessant, taki = tudi, nešto = nekaj, ovde = tukaj, potiščen = niederträchtig, cehoven = handwerksmässig, dvorana = Saal, načelnik = Amtsvorsteher. Pis.

*) Razglašen po ukazu slavnega ministerstva po vseh cesarskih deželah. Vred.